

Силабус курсу **БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Освітній ступінь: «Бакалавр»
Спеціальність: В5 «Музичне мистецтво»
Освітньо–професійні програми : «Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура», «Спів», «Інструментальне виконавство(за видами)»
Рік навчання: II-й, семестр – III-й
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська
Керівник курсу «Безпека життєдіяльності»:

Гитун Валентина Миколаївна - викладач вищої кваліфікаційної категорії
Контактна інформація:
valentina.gitun@gmail.com

Прореквізити та постреквізити дисципліни

Прореквізити дисципліни: Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» є опанування таких навчальних дисциплін : Українська мова (за професійним спрямування), Новітня історія України.

Постреквізити дисципліни: Охорона праці в галузі, Менеджмент в сфері культури і мистецтва.

Призначення дисципліни

Відповідно до освітніх програм «Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура», «Спів», «Інструментальне виконавство (за видами)» вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Виявляти розуміння фінансово – адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти	ПРН 16

Відповідно до освітніх програм «Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура», «Спів», «Інструментальне виконавство (за видами)» вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» забезпечує набуття таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
-------	--

Метою курсу є: вивчення дисципліни полягає в набутті студентами компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій і природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи
Змістовний модуль 1. Категорійно – понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек			
1	Терміни та визначення. Джерела небезпеки, небезпечні та шкідливі фактори	2 2	Класифікація небезпечних та шкідливих чинників за ГОСТ 12.0.003-74 Аналіз дерева небезпек
2	Системний аналіз в безпеці життєдіяльності.	2 2	Життєдіяльність – комплекс взаємозв'язків у системі "людина – життєве середовище" Система "людина – життєве середовище" та її компоненти

3	Надзвичайні ситуації	2	Класифікація надзвичайних ситуацій за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків Об'єкти підвищеної небезпеки
Змістовний модуль 2.			
Природні, техногенні, соціальні та соціально-політичні загрози, що ведуть до надзвичайних ситуацій			
4	Природні загрози, характер їх проявів і дії на людей, тварин, рослин та об'єкти економіки	2	Вплив природних джерел небезпеки на людину та системи забезпечення її життєдіяльності Причини виникнення природних небезпек Правила поведінки людей при землетрусах та повенях
5	Біологічні небезпеки.	2	Наслідки антропогенного впливу на біосферу Методи захисту від біологічних чинників небезпек
6	Техногенні небезпеки, їхні причини та наслідки	2	Техносфера як одна з умов життєдіяльності людини Техногенна небезпека транспортних засобів
7	Пожежна безпека	2	Засоби захисту людей від шкідливих чинників пожежі Основи забезпечення пожежної безпеки установ, організацій. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки
8	Радіаційна безпека	2	Наслідки аварії на Чорнобильській атомній електростанції Іонізуюче випромінювання і забезпечення радіаційної безпеки

9	Хімічна безпека.	2	Хімічні речовини та шляхи їх потрапляння в організм людини Хімічні небезпечні отруйних речовин
10,11	Соціальні та соціально – політичні небезпеки, їхні види та характеристики.	2	Тероризм. Види терактів Соціальні хвороби. Шляхи профілактики
12	Соціальні та психологічні фактори ризику	2	Небезпеки інформаційного простору Чинники ризику в урбанізованому середовищі
13	Застосування ризик – орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно – логічних моделей виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій	2	Галузеві вимоги і норми щодо забезпечення сталого функціонування ОГ та контролю за станом його основних фондів Забезпечення правового режиму зони надзвичайної екологічної ситуації
Змістовний модуль 3.			
Підготовка до надзвичайної ситуації та дії в її умовах			
14	Менеджмент безпеки	2	Менеджмент безпеки
15	Управління силами та засобами ОГ під час НС.	2	Здійснення карантинних та інших санітарно-епідемічних заходів
16	Надання першої долікарської допомоги потерпілому	2	Організація першої долікарської допомоги на підприємствах, в установах та організаціях

Методичні рекомендації щодо проведення семінарських занять

Діяльність здобувача на семінарі полягає у виступах з повідомленнями, доповідями, рефератами, участі в їх обговоренні під керівництвом викладача.

Тому предмет методичних рекомендацій до участі в семінарі здобувача - підготовка та здійснення доповіді, відповіді на запитання, ведення дискусії, розробка та використання демонстраційного матеріалу.

Характер підготовки залежить від ролі, що доручена здобувачу (доповідач або учасник обговорення питання).

Підготовка до виступу з повідомленням, доповіддю, рефератом.

Порядок підготовки:

- уточнення та осмислювання теми;

- формулювання мети виступу. Наприклад: викласти стан рішення певного питання теорії або практики; розкрити сутність конкретного процесу дослідження; дати характеристику отриманим результатам;
- визначення основних питань, що підлягають висвітленню;
- підбір фактичного матеріалу (теоретичних положень, прикладів із практики, даних експериментальних досліджень тощо);
- добір необхідного матеріалу та його аналіз; е) побудова композиції та плану виступу;
- написання повного тексту, тез виступу, розгорнутого плану.

Структура та зміст доповіді

Доповідь і повідомлення містять: вступ, основний зміст (головна частина) та висновки.

У вступній частині обов'язково вказуються тема, аргументація її вибору, ступінь актуальності.

Варто коротко повідомити про характер і обсяг пророблених джерел інформації.

Головна частина виступу містить вихідні теоретичні положення та факти, розкриває зміст і методи проведених досліджень, аналіз результатів, їх узагальнення. Важливо розкрити причинно-наслідкові зв'язки розглянутих явищ.

Перенасичення доповіді повідомлення фактами, цифрами, непроаналізованим, неузагальненим, бездоказовим матеріалом знижує його цінність і затушовує його зміст.

Заключна частина виступу повинна відбивати підсумки містити узагальнення, висновки.

Управління безпекою життєдіяльності

Мета: забезпечити відповідні сучасним вимогам знання здобувачів про управління безпекою життєдіяльності.

План

1. Загальні положення
2. Основа управління безпекою життєдіяльності в Україні
3. Єдина державна система запобігання надзвичайних ситуацій в Україні
4. Функціональна підсистема єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру

Рекомендована література

1. Безпека життєдіяльності : Нормативні документи для навчальних закладів : На допомогу керівникам навчальних закладів [упоряд.: М.М. В. Васильчук, Ю. В. Бадюк] ; М-во освіти і науки України Київ : Основа, 2010
2. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти Львів: Львівський державний університет

внутрішніх справ, 2022. 219с.

3. Безпека життя і діяльності людини: теорія та практика : зб. наук. пр. всеукр. наук.- практ. конф., присвяченої Всесвітнім Дням цивільної оборони та охорони праці. (Полтава, 28 квіт. 2022 р.) / під ред.: В. П. Титаренко, О. В. Кудря. Полтава : ПНПУ, 2022. 242 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці [Електронний ресурс] : практикум із тренінг-курсу для здобувачів вищої освіти спеціальності 061 «Журналістика» першого (бакалаврського) рівня / уклад. Є. О. Михайлова, О. Ф. Протасенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. – 187 с
5. Желібо Є. П. Ж52 Безпека життєдіяльності: навч. посібник / Є. П. Желібо, І. С. Сагайдак. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. – 256 с. – (Серія “На допомогу здобувачу УДФСУ”; т. 59).

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Текстова частина самостійної роботи викладається на стандартному папері формату А4 з однієї сторони і повинна містити вступ, основну частину, висновки та список використаної літератури. Поля: верхнє, нижнє та ліве- 20 мм, праве- 10 мм. Об'єм рукопису складає 10-15сторінок. Посилання на літературні джерела здійснюється шляхом зазначення у дужках номера, під яким та чи інша друкована праця наведена у списку використаної літератури. Наприклад, [1,8,12].

На титульній сторінці звіту мають бути зазначені назва кафедри, тема самостійної роботи, прізвище та ініціали здобувача, назва групи.

Звіт про самостійну роботу оцінюється за наступними критеріями:

- логічність плану;
- повнота і глибина розкриття теми;
- наявність таблиць, рисунків, схем;
- оформлення

Рекомендована література

Базова література

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. ДСТУ 2272-2006 „Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять
2. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.
3. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125 с.
4. Про адміністративні порушення: Закон України. – К., 1993.
5. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27.
6. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
7. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.

8. Про охорону праці: Закон України. – К., 1992.
9. Про пожежну безпеку: Закон України. – К., 1993.
10. Про цивільну оборону України: Закон України від 3 лютого 1993 р. – К., 1993.
11. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
12. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
13. Про пожежну безпеку: Закон України. – К., 1993.

Основна.

1. Безпека життєдіяльності : Нормативні документи для навчальних закладів : На допомогу керівникам навчальних закладів [упоряд.: М.М. В. Васильчук, Ю. В. Бадюк] ; М-во освіти і науки України Київ : Основа, 2010
2. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
3. Безпека життя і діяльності людини: теорія та практика : зб. наук. пр. всеукр. наук.- практ. конф., присвяченої Всесвітнім Дням цивільної оборони та охорони праці. (Полтава, 28 квіт. 2022 р.) / під ред.: В. П. Титаренко, О. В. Кудря. Полтава : ПНПУ, 2022. 242 с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці [Електронний ресурс] : практикум із тренінг-курсу для здобувачів вищої освіти спеціальності 061 «Журналістика» першого (бакалаврського) рівня / уклад. Є. О. Михайлова, О. Ф. Протасенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. – 187 с
5. Желібо Є. П. Ж52 Безпека життєдіяльності: навч. посібник / Є. П. Желібо, І. С. Сагайдак. – Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. – 256 с. – (Серія “На допомогу здобувачу УДФСУ”; т. 59).
6. Куриляк В.І. Безпека життєдіяльності: методичні рекомендації до проведення самостійної роботи для здобувачів спеціальностей 013 Початкова освіта, 014.13 Середня освіта (музичне мистецтво) освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр/ В.І.Куриляк. – Мукачево: МДУ, 2021. - 37 с., 1,56 др. арк..
7. Стищенко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. «Безпека життєдіяльності»: навч. посібник / Т.Є Стищенко, Г.В. Пронюк, Н.М. Сердюк, І.І. Хондак. – Харків: ХНУРЕ, 2018. – 336 с.

Допоміжна література

1. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / О.С. Баб'як, О.М. Сітенко, І.В. Ківва та ін. – Х.: Ранок, 2000. – 304 с.
2. Заплатинський В. М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 120 с. ISBN 978-911-01-0002-1
3. Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздій С.П. "Безпека життєдіяльності" навчально-контролюючі тести. – Київ: "Саміт-книга", 2005. – 148 с.

4. Кулалаєва Н.В., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д., Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечне використання. Навчальний посібник. Київ, 2011. – 189 с.
5. Кулешов Н.І., Уваров Ю.В., Олейник Є.Л., Пустомельник В.П., Єгурнов Ф.І. Пожежна безпека будівель та споруд. – Харків, 2004. – 271 с.
6. Літвак С. М., Михайлюк В. О. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Миколаїв. - ТОВ “Компанія ВІД”. – 2001. – 230 с.
7. Надзвичайні ситуації. Основи законодавства України. – К., 1998. – 544 с.
8. Основи соціоекології: Навч. посіб. / Г.О. Бачинський, Н.В. Бернада, В.Д. Бондаренко та ін.; За ред. Г. О. Бачинського. – К.: Вища шк., 1995. – 238 с.
9. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. – Суми: Університет. книга, 1999. – 301 с.
10. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МНС України 19.10.2004 року № 126
11. Смоляр В. І. Фізіологія та гігієна харчування. Підручник для здобувачів. – К.: "Здоров'я", 2000. – 335 с.
12. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
6. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
7. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
8. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
9. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
10. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.eriukrtel.net/index.htm>.
11. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
12. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних

захворювань України.
13. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова

Політика навчальної дисципліни

- Здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно з переліком рекомендованої літератури.
- Брати активну участь в навчальному процесі.
- Бути терпимими, відвертими і доброзичливими до однокурсників та викладачів, а також відкритими до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, виконувати у встановлений термін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде:

знати:

- поняття і зміст безпеки;
- сучасні проблеми і головні завдання безпеки в життєдіяльності;
- основні методи і системи забезпечення техногенної безпеки, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;
- основні нормативно – правові акти в області забезпечення безпеки;
- організаційно – правові заходи забезпечення безпечної життєдіяльності;
- сукупність загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу об'єктів господарювання в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.

Вміти:

- визначати коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;
- Оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загроз і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій.
- Приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.
- Ідентифікувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ і віднайти шляхи відвернення їхньої вражальної дії, використовуючи імовірнісні структурно – логічні моделі;
- Обґрунтувати нормативно – організаційні заходи забезпечення безпечної експлуатації технологічного обладнання та попередження виникнення надзвичайних ситуацій;

- Надати допомогу та консультації працівникам та населенню з практичних питань безпеки життєдіяльності та захисту у надзвичайних ситуаціях;
- Аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії ура жальних факторів.

Політика оцінювання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- усне опитування;
- презентації виконаних результатів та досліджень;
- семінарські заняття;
- стандартизовані тести;
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік).

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться на кожному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів(сумарна)
Семінарські заняття	1	5
Самостійна робота	3	15
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	8	40
Усне опитування	3	15
Модульна контрольна робота	1	5
Диференційований залік	1	20
Всього		100

Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань здобувачів

Підсумковий модульний (семестровий) контроль у вигляді заліку (20 балів) проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на модульному (семестровому) контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни.

Критерії семестрового оцінювання знань здобувачів

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
		Теоретична підготовка
		Здобувач
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших здобувачів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань
Достатній	89-74	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці
Задовільний	73-60	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу
Незадовільний	59-35	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки
Неприйнятний	34-1	здобувач не володіє навчальним матеріалом

Політика перескладання. Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчий бал. Перескладання екзамену відбувається згідно Положення про оцінювання успішності здобувача освіти у разі отримання незадовільного результату. Ліквідувати академічну заборгованість дозволяється до початку наступного семестру. Повторне складання допускається не більше двох разів: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється наказом.

Політика академічної доброчесності. Списування під час поточних занять, тестових робіт та екзамену заборонені. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність».

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. З об'єктивних причин (наприклад, хвороба) навчання може відбуватися в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. За умови дистанційного навчання присутність на занятті і виконання завдань забезпечується через онлайн-зустрічі у Google-Meet та електронну систему управління навчанням Moodle.